

Eestimaa Hea Eeskuju Kaari Uibomägi innustab noori keskkonnateadlikkusele

Valga Gümnaasiumi 12. majandusklassis õppiv Kaari Uibomägi on oma südameasjaks võtnud säästliku eluviisi ja selle propageerimise noorte hulgas. Hakkaja neu eesmärgiks on suurendada teadmisi prügisorteerimisest, prügisukeldumisest ja freeganlusest. Kaari pärjati hiljuti tiitliga Eestimaa Hea Eeskuju.

Selgituseks olgu öeldud, et freeganid tootvad ülejääkidest, mida koguvad kaupluste juures asuvatest prügikonteineritest, kuhu sageli visatakse kaubandusliku välimuse kaotanud või „parim enne“ märgistusega kaup. Freeganid propageerivad säästlikku eluviisi ja võitlevad toidu raiskamise vastu. Prügisukeldumisega ehk linnakorilusega tegeleb Kaari ka ise ning on jõudnud tõdemusele, et kahetsusväärset palju kasutamiskõlblikku toitu leiab tee prügikastidesse.

Kaari jõudis freeganismi ja prügisukeldumiseni juhuslikult sotsiaalmeedias surfates ning teema hakkas teda huvitama. Nii liitus ta 2012. aastal Eesti veganite ja 2017. aastal Eesti freeganite grupiga ning osaleb aktiivselt freeganite algatuses Free-marketi avamiseks Tallinnas. Suurest huvist valdkonna vastu otsustas Kaari 11. klassis valida praktilise töö teemaks "Freeganlus ja prügisukeldumine", soovides seeläbi suurendada koolikaaslaste teadmisi. „Kuna polnud eestikeelset materjali, tõlkisin ja koondasin oma töösse kokku kõik info, mis õnnestus freeganluse teemal kätte saada,“ selgitas Kaari. Oma eeskujuga on ta nakatanud ka eakaaslasi ning loonud sõpruskonna, kelle tegevuse läbi saab killuke meid ümbritsevast keskkonnast puhtamaks ja paremaks. „Tuleb seista selle eest, millesse usud. Kui algul oled üks, siis oma tegemiste tagamaid teistele selgitades leiad liitlasi. Usun, et kui igaüks panustab natukene, saab sellest alguse suur muudatus, mis aitab kaasa meie keskkonna puhtana hoidmisele,“ sõnas Kaari.

Lisaks keskkonnateemadele on Kaari suureks armastuseks loomad. „Kui teised lapsed mängisid nukkudega, siis mina mänguloomadega. Juba väikese plikana meeldis mulle koos oma vanemate õdedega käia looduses ning vaadata televiisorist loodussaateid. Nii on see looduse ja loomaarmastus tasapisi kasvanud ning loomade eest hoolitsemine minu elustiiliks saanud,“ rääkis Kaari. Valga Põhikooli teises klassis õppides algatas ta kodututele loomadele jõuludeks annetuste kogumise aktsiooni ning jätkas seda

põhikooli lõpuni. „Loobusime jõulupakkidest, kogusime selleks mõeldud raha kokku ja viisime varjupaika,“ selgitas Kaari. Kümnest aastast alates on ta vabatahtlikuna tegutsenud Valga loomade varjupaigas, kus jalutab loomadega, korrastab nende elupaiku, trennib koeri ja osaleb näitustel. „Olen väikesest peale tundnud huvi loomade, lindude ja putukate vastu. Usun, et kõik elavad olendid peavad olema õnnelikud, armastatud ja hoolitsetud,“ rääkis Kaari.

Tegus neu käib veel vabatahtlikuna Kaagjärves Kiisa talus hobuste ja veiste eest hoolitsemas. „Olen selgeks õppinud traktoriga sõitmise. Lisaks loomade eest hoolitsemisele olen teinud heina ja vedanud silo ning aidanud ilmale vasikaid,“ selgitas Uibomägi, kes harrastab hobina ka ratsutamist. Kuna tulevikus plaanib Kaari tegeleda talu- ja loomapidamisega, on ta võtnud sihiks omandada selleks vajalikud oskused ja teadmised. Kogemuste saamiseks töötab ta möödunud suvel Laatre suurfarmis loomakasvatustöölisena. Kuigi kevadel lõpetab Kaari Valga Gümnaasiumi, ei ole ta veel erialavalikut teinud. „Arvan, et lähen õppima Tartu Maaülikooli ja eriala on seotud keskkonnaga. Tore oleks haridust omandada

ka välismaal. Veel tahaksin asutada ühenduse, kuhu koondaksin sama mõtteviisiga inimesed,“ rääkis Kaari oma tulevikuplaanidest.

Eestimaa Hea Eeskuju konkursile esitasid Kaari kandidatuuri Valga Gümnaasiumi juhtkond, klassijuhataja, Valga loomade varjupaik ning Kiisa talu hobusetall. „Kaari on neu, kellest on paljudel midagi õppida. Ta on hooliv ja töökas, hea suhtleja ning tore inimene, kindlate põhimõtete ja oma tegemistes järjepidev,“ seisis iseloomustuses. Ta on üks noortest, kelle ettevõtmised ja tegemised tähelepanu vääriavad.

Tunnustus tuli neiu suure üllatusena. „Ma ei tee oma tegemisi tähelepanu saamiseks, vaid ajan omi asju. Tore, et minu ettevõtmised on märgatud, see annab mulle indu ja teadmise, et teen õiget asja,“ sõnas Kaari. „Endasse tuleb uskuda ja tegeleda sellega, mis paneb silmad särada. Järgida tuleb oma sisetunnet ja tegutseda selliselt, nagu süda käsib. Suured teod saavad alguse meie endi mõtteviisi muutustest,“ olid Kaari soovitusel eakaaslastele.

Sirje Lemmik
Meediaspetsialist

AASTAVAHETUS VALGAS - SAJAGA EDASI!

Aastavahetusel kutsuvad Koolitants, Eesti Rahvusringhääling ja EV100 korraldustoimkond kõiki Eesti inimesi tantsima. Eesti juubeliaastal toimunud tantsuväljakutsete esitamise kampaania „Eesti tantsib“ saab 31. detsembril lõppakordi kuuteistkümnedes Eesti linnas korraga, kui kell 14 hakkame harjutama ning kell 15 tantsime kõik koos katkendeid kampaania tantsudest.

Valga „Eesti tantsib“ ühestantsimist veab koos eestantsijatega noor tantsuõpetaja Egely Pruuli. Tantsima kutsume kõiki, eelnev tantsukogemus ja vanus ei oma tähtsust. Kaasa tasub võtta terve pere ning hea tuju. Kui soovid varem harjutama hakata, siis veebilehel www.err.ee/eestitantsib on üleval ühestantsimise õppevideod.

Paneme kogu Eesti tantsima ja teeme vabariigile kingituse! Kampaaniat „Eesti tantsib“ korraldavad Koolitants, Eesti Rahvusringhääling koos Eesti Tantsuagentuuri ja Riigikantselei EV100 korraldustoimkonnaga ning tuhandete tantsijatega üle Eesti!

Kell 22.30 algab Valga keskväljakul aastalõpupidu. Uue aasta aitab vastu võtta ansambel Qvalda, kes pakub erinevates stiilides muusikat igale eale. Kell 23.50 toimub otseülekanne Eesti Vabariigi presidendi tervitusest rahvusringhäälingus. Sellele järgneb ilutulestik ja Valga vallavanem Margus Lepiku uusaastatervitus. Kutsume aastavahetust tähistama Valga Keskväljakule! Meelelahutus ja rõõmsat tuju jätkub kõigile!

Valga Vallavolikogu ja Valga Vallavalitsuse jõulutervitus

Valga linna ja nelja valla liitumisel tekkinud Valga vald võtab vastu oma teised ühised jõulupühad. Suikuv loodus on kaunis talverüüs. Valga linn, valla alevikud ja külad säravad jõuluehteis ning õhtuti võib soojas valgusekumas akendel näha helkimas adventiküünlaid. Käes on üleva jõuluoootuse ja piduliku rahu aeg, mil inimesed tulevad kokku, et olla tänulik olnu eest ning väärtustada häid suhteid perekonnas, sõpruskonnas, kogukonnas...

Mööduvale tagasi vaadates saame tõdeda, et aasta oli ennekõike kokkukasvamise ning üksteisega kohanemise aeg. Kiirelt kulusid tööiseid ja keerukad kuud, mis pakkusid samas palju toreid sündmusi ja rohkelt kordaminekuid. Soovime üheskoos rajada valla, kus

meil kõigil on hea ja turvaline elada. Eeldused on olemas, peasi, et jätkuks koostöötaht ja tundetarkust tegutseda ühise eesmärgi nimel, jättes kõrvale erimeelsused. Vaid jõupingutusi ühendades saame muuta oma koduvalla veelgi tegusamaks, kaunimaks ja jõukamaks!

Soovime kõigile Valga valla elanikele vaikselt pühapäevaks ajaks hingerahu, soojust, mõistmist ja üksteisega arvestamist.

Suuri tegusid ja rohkelt kordaminekuid uueks edukaks aastaks! Headust ja rõõmu igasse südamesse!

Valga Vallavolikogu ja Valga Vallavalitsus

Heategevus algab heast südamest

Riik ja omavalitsused suurendavad järjekindlalt sotsiaalhoolekande rahastamist. Ometi ei jõua abi kõigi hädasolijateni. Seetõttu on erakordselt tähtis see töö, mida asutused ja eraisikud teevad vabatahtlikult. Nimelt heategevuse kaudu. 2018. aastal on paljud Valga valla pered saanud eraisikute abi ja annetuste toel oma toimetulekuraskustele leevendust. Läbi on viidud nii suuremahulisi heategevusprojekte kui ka mahult väiksemaid, kuid sisult väärtuslikke algatusi.

Organisatsioonid toetavad hädasolijaid

Erinevat liiki abi on korraldanud Eesti Punane Rist. Tänu on vastu võetud nii Punase Risti kingitud ranitsad ja koolitarvete komplektid

kui ka saajale perele tehtud sanitaar-hügieenipakid (igas komplektis 10 erinevat kaubaartiklit šampoonidest pesupulbriteni). Kuna kiriklik heategevus on kiriku tegevuse loomulik osa, siis jõuab nende pakutav tugi otse abivajajateni ilma omavalitsuse vahendusega. Toon vaid mõned teadaolevad näited. Eesti Kristliku Neli-pühi Kiriku Valga Kogudus on toetanud peresid mööbli ja toiduainetega. Sõbralt Sõbrale Valga pood abistas tuleõnnetuse läbi kannatanud peret hädavajalike kodutarvete ja riietega. Kogudused on saanud oma välispartneritelt ka erinevaid invaabivahendeid (karke, liikumise tugiraame, ratastoole). Need on läinud kasutusse nii kodus kui ka hoolekandeesitustes elavatele inimestele, kes vajavad liikumisel abi.

Vabatahtlikud pakuvad peredele toiduabi

MTÜ Koos Laste Heaks toetas kooliaasta alguses neljakümnet Valga valla lastega peret toidupakkidega. Täna on tehtud juba teine annetus. Selle toel saab jõuludeks toidupaki veel 50 peret. Toiduabi kogutakse Toidupanga vahendusel annetustena ka suuremates poodides, nagu Rimi, Selver ja Maxima. See heategevusprojekt käivitati Swedbanki ja Eesti-Hollandi Heategevusfondi algatusel. Toidupanga abil saavad iganädalast toiduabi 60-80 Valga valla peret. Toidupanga tegevus põhineb suurel määral vabatahtlike töö ja kõik nimetatud osapooled (toidu annetajad, vabatahtliku töö tegijad, aga ka Toidupanga tegevuse kohapealne

koordinaator Valga Abikeskus) väärivad oma tegevuse eest tunnustust. Kauplus Maxima on Inglipuu projekti korraldaja. Selle algatuse tulemusel saavad 55 Valga valla last endale soovitud jõulukingituse. Kinkide rahastajateks on eraisikud ja Maxima.

Heategevus algab meist endist ja muudab maailma paremaks. Nii suured, üleriigilised kampaaniad, kodanikualgatused kui iga üksik annetus on tehtud heast südamest, soovides aidata ligimest. Aitäh teile, annetajad lähemalt ja kaugemalt. Rahulikku pühadeaega ja heateguderohket uut aastat!

**Jüri Konrad
Asevallavanem**

JÕULU- JA AASTALÕPUSÜNDMUSED VALGA VALLAS

- * **20.12 kell 17.30** Hargla Maakultuurimajas Hargla kooli jõulupidu.
- * **20.12 kell 18** Valga Jaani kirikus ansambli Orthodox Singers jõulukontsert. Pilet 10/5 €.
- * **21.12 kell 10** Valga Jaani kirikus Valga Põhikooli ja Valga Gümnaasiumi õpilaste jõuluteenistus.
- * **21.12 kell 18** Tsirguliina Rahvamajas Tsirguliina Kooli jõulukontsert.
- * **21.12 kell 20** Lüllemäe Kultuurimajas jõulupidu. Ansambel Quvalda laiendatud koosseisus, õhtujuht, üllatusesinejad. Pilet esimesel tunnil 7 €, hiljem 10 €.
- * **22.12 kell 19** Kaagjärve mõisas jõulupidu koos ansambliga Sinu Naine. Piletiga.
- * **22.12 kell 20** Öru Kultuurikeskuses jõulupidu ansambliga Nedsaja Küla Bänd. Pilet 5 €.
- * **22.12 kell 20** Hargla Maakultuurimajas jõulupidu ansambliga RE-IN. Pilet 5 €.
- * **23.12 kell 10** Valga Jaani kirikus 4. adventi jumalateenistus ja kirikukohv käärkambris.
- * **23.12 kell 11** Karula Maarja kirikus IV adventiaja pühapäeva jumalateenistus armulauaga.
- * **24.12 kell 16** Valga Jaani kirikus jõuluõhtu liturgiline jumalateenistus, laulab segakoor Rõõm.
- * **24.12 kell 16** Laatre kirikus jõuluõhtu jumalateenistus.
- * **24.12 kell 17** Hargla kirikus jõuluõhtu liturgiline jumalateenistus.
- * **24.12 kell 17** Karula Maarja kirikus Püha jõuluõhtu liturgiline jumalateenistus. Laulab koguduse koor.
- * **25.12 kell 11** Karula Maarja kirikus Kristuse sündimispäeva armulauaga jumalateenistus.
- * **25.12 kell 12** Valga Jaani kirikus jõulupüha jumalateenistus, laulab Valga Kammerkoor.
- * **26.12 kell 15** Laatre kirikus luule- ja muusikaõhtu „Hingehelinad”. Näitleja, lavastaja ja laulja Adeele Sepp koos kitarri Jaan Jaagoga kutsub nautima ühist pühade pärastlõunat. Piletiga.
- * **28.12 kell 20** Valga Kultuuri- ja
- Huvialakeskuses aastalõpu pidu. Esinevad ansambel Shanon, Merlyn Uusküla, tantsuklubi Tango tantsijad. Pilet 18-22 €. Peopäeval 25 €.
- * **30.12 kell 10** Valga Jaani kirikus jõuluaja jumalateenistus.
- * **30.12 kell 11** Karula Maarja kirikus jumalateenistus.
- * **31.12 kell 15** Valga keskväljakul EV100 juubeliaasta lõpusündmuse „Eesti tantsib“ üle-eestiline tantsupidu. Üle-eestilist tantsupidu korraldab Eesti Tantsu Agentuur.
- * **31.12 kell 16** Laatre kirikus vana-aastaõhtu jumalateenistus.
- * **31.12 kell 17** Karula Maarja kirikus vana-aastaõhtu jumalateenistus armulauaga.
- * **31.12 kell 17** Valga Jaani kirikus vana-aastaõhtu jumalateenistus.
- * **31.12 kell 22.30** Valga keskväljakul EV100 juubeliaasta lõpupidu Valgas „Sajaga edasi!“

Valga Gümnaasium tähistab 100. juubeliaastat

Aasta 2018 oli meie riigi 100. verstapostiks. Sama sammu hakkab 2019. aastal astuma ka Valga Gümnaasium. Meie kooli visioon on märgata ja kaasata iga inimest, et anda hoogu eneseteostuseks kaasaegses maailmas. Oleme uhked teotaheliste ja säravate õpilaste üle, jälgime huviga vilistlaste kõrgeleulisi edulugusid, toetame kogukonda ja valda. Kogu käesolev õppeaasta on seotud kooli juubeliga, kõnnime ühiselt 100 sammu läbi 10 sündmuse.

Meie esimene pidulik hetk oli õppeaasta avaaktus, kus sai sõna kooli vilistlane, vallavanem Margus Lepik. Teine hetk oli 5. oktoobril, kui tähistasime õpetajate päeva. Traditsiooniliselt vahetasid koolitöötajad ja abiturientid oma rolli ning toimus õpilaste korraldatud aktus. Külla olid palutud endised õpetajad. Kolmas sündmus oli suunatud kogu linnarahvale – õpilaste poolt korraldatud kontsert „Hingele pai“. Neljanda sammuna toimub 19. detsembril jõulupidu „Uus algus“, mis on inspireeritud

kooli sünnipäevast. Viiendaks hetkeks on 11. jaanuar – meie kooli sünnipäev. Soovime seda päeva muuta kõigile pidulikuks ja eriliseks. Ajaloo fakti, et Valga Ühisgümnaasiumist sai Valga Tütarlaste ja Valga Poeglaste Gümnaasium, tähistame omamoodi – tähtpäeva kuuenda sammuna. Otsustasime teha kooliperale saja aasta taguse ajarännaku. Meie 22. veebruaril toimuv vabariigi aktus ei ole tavapärase koolipäev. Seitsmes tähistamist vääriv sündmus on emakeelepäev ja kaheksas 12. klasside lõpukella aktus. Üheksandana on plaanis maikuus korraldada üks lahe sportlik päev.

Juubeli kulminatsiooniks on vilistlaste pidu. Valga Gümnaasium ootab 8. juunil 2019 kõiki vilistlasi ning praeguseid ja endiseid töötajaid tähistama kooli 100. aastapäeva.

Ajakava:

- * 13.30-15.30 küllastamiseks avatud koolimajad

- * 16.00-17.30 kontsertaktus Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses
- * 17.00-23.00 külaliste registreerimine
- * 18.00-03.00 vilistlaste koosviibimine J.Kuperjanovi tn 10
- * 21.00-00.00 ansambel Regatt
- * 00.30-03.00 DJ jätkab muusikaga.

Osalemistasu: Kuni 11. jaanuar 2019 on pileti hind 15€; 11.01. 2019–05. 06.2019 pileti hind 25€; 08.06 2019 on pileti hind 30€.

Osavõtu eest tasumine toimub ülekandega: Rahandusministeerium, A/a: EE891010220034796011, viitenumber: 2800047737.

Makse selgitus: Valga Gümnaasiumi vilistlaste kokkutulek, lõpetanu kooliaegne ees- ja perekonnanimi ning lõpetamise aasta.

Varje Schmidt
emakeeleõpetaja

Õnnitleme detsembrikuu eakaid juubilare!

80. SÜNNIPÄEVA TÄHISTAVAD:

Silvi Rebane
Olev Kustavus
Helju Keskpalu
Aili Martinson
Lilja Velisevitš
Appoloni Ženžarov
Lev Babich
Ilse Gumenjok
Valentina Nui
Virve Jõeveer
Nikolai Padalka

85. SÜNNIPÄEVA TÄHISTAVAD:

Oleg Raevskiy
Verner Teder
Luule Madal
Nikolai Minajev
Helve Blohina
Uldis Eglitis
Taimi-Aurora Malleus

90. SÜNNIPÄEVA TÄHISTAVAD:

Valve Azükul
Helje Kirt
Ellen Kattai
Petr Pluzhnikov

95. SÜNNIPÄEVA TÄHISTAVAD:

Endla Peterson
Niina Kuranova
Armilda Kivi
Marta Jonusk

98. SÜNNIPÄEVA TÄHISTAB:

Hilja Pala

101. SÜNNIPÄEVA TÄHISTAB:

Matilde-Anette Thal

Hingele pai astus lauljate ja pillimängijate kõrval üles ka Valga Gümnaasiumi ja Valgamaa Kutseõppekeskuse segarühm Sikutajad. Foto Glänel Tirrand

Valga vallateede hooldus 2018/2019 talvel

VÕRU piirkonnas tegeleb lumelükkamisega:
Kontakt: Rein Rosenberg
Telefon: +372 508 3056
E-posti aadress:
vastse.mustakese@gmail.com

TÖLLISTE piirkonna vallateede I osa (Jaani-kese küla, Paju küla, Sooru küla, Supa küla, Tõlliste küla Tartu maanteest Öru piirkonnani) lumelükkamisega tegeleb:
A-Karuse AS
Kontakt: Mait Reidla
Tel: +372 510 3410
E post aadress: akaruse@akaruse.ee

TÖLLISTE piirkonna vallateede V osa (Muhkva küla, Iigaste küla) ja VI osa (Tagula küla, Korijärve küla) piirkonnas ning nende teedega ühenduses olevatel erateedel on lumelükkaja: Eestimaa Lihaveis OÜ
Kontakt: Kaupo Kutsar

Telefon: +372 522 5863
KARULA piirkonna I osa (Lüllemäe) talihooldusega tegeleb:
AS Valmap Grupp
Kontaktid:
Ants Kuld (tel: +372 511 9083) ja
Aldo Rätsep (tel: +372 5834 7201)

KARULA piirkonna II osa (Koobassaare- Rebasemõisa) lumelükkamisega tegeleb:
Kontakt: Silver Visnapuu
Tel: +372 528 3135

KARULA piirkonna III osa (Kaagjärve -Raavitsa) lumelükkamisega tegeleb:
Kontakt: Aare Markvardt
Tel: +372 522 5443

KARULA piirkonna IV osa (Karula küla) lumelükkamisega tegeleb:

Kontakt: Sulev Trahv
Tel: +372 503 8975
TAHEVA piirkonnas tegeleb lumelükkamisega :
Hargla Seemneühistu TÜH
Kontakt: Kati Teemägi
Telefon: +372 509 8847
E-posti aadress:
harglaseemneuhistu@mail.ee

VALGA LINNAS tegeleb talihooldusega:
Roadwest OÜ
Kontakt: Johannes Järv
Telefon : + 372 5357 2339
E-post: valga@roadwest.ee
Küsimuste korral palume pöörduda valahooldusteenistuse poole: juhataja Arno Uprus, tel: +372 5341 6395, e-post: arno.uprus@valga.ee

Sünnilood on ühtaegu argised ja erilised

Jõulud on vaikne perekeskne aeg, mil unustada argised toimetused ja veeta aega lähedastega. Valga Muuseum kutsub üles aega maha võtma ning jagama oma perelugu. Kogume näituse „Hälli kiigutaja“ jaoks eesti rahva sünnipärimust lapseootuse ajast, sünnitamisest ja lapse kasvatamisest. Väljapanek hõlmab erilisi hälli, titerõivaid, mähkmeid ja fotomaterjali erinevatest kümnenditest. Oleme kogunud ka Valga sünnitusosakonna inventari ning ämmaemandate mälestusi. Kõik see põimitakse näitusel terviklikuks ülevaateks.

Hälli albumite õhtul meenutati Valga sünnitusosakonda

Novembris toimunud üritusel „Hälli albumite õhtu koos ansambliga Naised Köögis“ sai vaadata vanu fotosid ja kuulata südantsoojendavaid lugusid. Just sära osalejate silmis ning jagatud mälestused on need, mis kogukonda hoiavad ja tugevamaks muudavad. Õhtul sai osaleda kolmes vestlusgrupis: mälestused Valga Haigla sünnitusosakonnast, sünnipärimus ning lapse kasvatamine. Kohal viibisid Valga Haigla sünnitusosakonna endised töötajad, kelle jaoks käesolev aasta on ennekõike seotud osakonna sulgemisega. Nende fotodest ja mälestustest on saanud ajamärk.

Lapse sünni on emotsionaalne ja ilus hetk, mis kõnetab meid kõiki. Sageli on aga nii, et kiire elutempo juures on keeruline leida aega olulise mõtestamiseks ja väärtustamiseks. Nagu muud argielu valdkonnad, ei leia ka sünnipärimus tihti ajaloo vaatepunktist väärilist kajastamist. Värvikad meenutused ei jõua enamasti oma pereringist kaugemale. Ometi on neis lugudes palju olulisust meie eesti rahvaks olemise osas.

Lapse sünniga seotud tavad muutvad ajas

Argielu, olmelised võimalused ning lastesse suhtumine on viimase sajandi jooksul kardinaalselt muutunud. Eestlased on kolinud tahmastest madalatest rehetaredest valgusküllastesse teh-

Vasakult Viive Laks ja Galina Rebrik. Valga sünnitusosakond vanas majas 1980. aastal.

noloogias küllastunud korteritesse. Sünnitusabiga vähenes emade ja laste suremus. Samas on meditsiin olnud sedagi, mida me enam loomulikuks ei pea. Näiteks ei ole tänapäeval mõeldav, et laps viiakse ema juurest pärast sünni lastetuppa või et igale imikule tuleb anda kohe peale sünni piimasegu, mida Nõukogude ajal keedeti Valga sünnitusosakonna jaoks piimaköögis. Samuti peame tänapäeval loomulikuks isa osalemist lapse sünni juures ning kasvatamisel. Juba ajakirjast Nõukogude Naine võib leida artikleid, kus isasid õpetatakse olema „isa“ – räägitakse, kui oluline lapse kasvatamisel on see, et isa lapsega tegeleks ja räägiks. Siis, kui tehti igapäevast rasket tööd põllul või tööstuses, oli lastega tegelemine ja söögi valmistamine selgelt emade töö. Nõukogude ajal ei olnud mõeldav, et mees viibiks sünnituse juures, ning suur oli mõnegi värske isa üllatus, kui naine tuli haigla uksele kahe beebiga ehk sündinud oli kaksikud. „Üks on küll minu oma, aga kelle oma see teine on?“

küsinud kohkunud abikaasa arst Ene Korneti käest, meenutab meditsiiniõe Aino Kärema.

Vanasti tuli ämmaemand hobusega

Kui täna ei ole Valgamaal alles ühtegi sünnitusosakonda, siis paarkümmend aastat tagasi olid arsti vastuvõttude lisaks Valgale ka näiteks Harglas, Lüllemäel ja Tsirguliinas. Oma mälestusi on muuseumiga jaganud Lüllemäe maahaigla velsker-ämmaemand Linda Lillimägi, kes töötas seal kuuekümmendatel aastatel: „Maahaigla asus Lüllemäe südames, vabariigiaegses madalas kollases puumajas, suurte pärnade varjus. Haigla territooriumil oli veel hei-

naküün, haiglal oli ka saun ja hobusetall. Haiglal oli oma hobune ja hobusemees, kelleks oli tegelikult naine - Roosi. Väga toredad olid koduviidid, mäletan käike Madsale ja Väherole. Sõitsime kolmekesi, talvel ree ja suure saanitegiga, lumeta ajal vankriga. Hobusemees Roosi, patronaazõde Luule Knope ja mina. Uurisime, kuidas imikutel läheb, kontrollisime toidurežiimi, mõõtsime sentimeetrilindiga ja kaalusime käsikaalu ehk päsmoriga.“

Jaga oma sünnilugu!

Seoses elanike arvu muutustega maal, aja ja elu edasiminekuiga tekivad uued teadmised, harjumused ja võimalused. Meie uurime hällilugusid läbi saja aasta, et tulemuste põhjal mõtiskleda selle üle, kuidas oleme jõudnud tänapäeva ja kuidas on riik hoolitsenud erinevatel aegadel rahva hälli eest. Eesti rahva sünnipärimuses on palju huvitavaid lugusid, mis ootavad jagamist. Soovime, et imeline jõulu-aeg pakuks meelde jäävaid lugusid lähedaste keskel. Näituse „Hälli kiigutaja“ jaoks kogub muuseum sünnipärimust ja sellega seonduvat detsembrikuu jooksul. Küsimusi paberil saab muuseumi infoletist või vastata internetis www.valgamuuseum.ee

Marju Rebane
Juhiabi-varahoidja

EESTI PARIMAD SELGELTNÄGIJAD
ON VALMIS SINUGA KOHTUMA!
Tahad kuulda saate telgitagustest?
Soovid vastuseid oma küsimustele?
Saad osa võtta
praktilistest töötubadest:
kaartide lugemine,
pendli kasutus,
märgid ja ended...
Soovi korral saad kogeda hüпноosi!

Otepää kultuurimaja 12.jaanuar kell 11.00 Pilet 10 eurot, perepilet 15 eurot
Tõrva kultuurimaja 12.jaanuar kell 16.00 Pilet 10 eurot, perepilet 15 eurot
Lüllemäe kultuurimaja 13.jaanuar kell 12.00 Pilet 10 eurot, perepilet 15 eurot
Valga Kultuuri- ja Huvialakeskus Kesk 1, Valga 13. jaanuar kell 17.00
Pilet 15 eurot, perepilet 20 eurot
Tel: 583 519 15
kell 9.00-18.00

 **VALGA
BETON**

Vajad betooni? Meie aitame!
AASTARINGSELT!

VILJANDI TN. 82C, VALGA +372 5883 9223 info@valgabeton.ee, www.valgabeton.ee

 Metsakeskus.ee
Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid hinnaga
kuni 10 000 eurot/ha.
Kinnistud võivad olla tehtud raietega
või asetseda piiranguvõõndis.
Tel: 56 111 900

**OÜ ESTEST PR ostab
metsa- ja põllumaad**
Tel: 504 5215, 514 5215
e-post: info@est-land.ee

www.EST-LAND.ee

 **Ajalehte Valga Teataja
annab välja Valga Vallavalitsus**
E-post: teataja@valga.ee
Reklaam: **5663 2504**
Toimetus: **5871 7624**
Küljendus, kujundus, teostus:
OÜ Kuldne Lammas
Trükk: **AS Kroonpress**